

ת"פ 46848/04/15 - מדינת ישראל נגד איתמר סויסה

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 46848-04-15 מדינת ישראל נ' סויסה(עציר) 24 נובמבר 2015

בפני בעניין: כב' השופטת חגית מאק-קלמנוביץ, ס. נשיא מדינת ישראל ע"י לשכת תביעות ירושלים

המאשימה

נגד

איתמר סויסה (עציר)

הנאשם

ע"י ב"כ עו"ד שאול עזרא

גזר דין

1. נגד הנאשם הוגש כתב אישום המייחס לו שתי עבירות של איומים לפי סעיף 192 לחוק העונשין התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין). הצדדים הגיעו להסדר טיעון לפיו הודה הנאשם במיוחס לו והורשע. לעניין העונש הסכימו הצדדים על מאסר לתקופה של שמונה חודשים בגין התיק הנוכחי. עם זאת, התעוררה מחלוקת בשאלה האם מאסר על תנאי שהוטל על הנאשם בתיק אחר הוא בר הפעלה או אף חב הפעלה בגין תיק זה. במסגרת ההסדר הוסכם כי הצדדים יטענו בשאלת תחולתו של המאסר על תנאי, וכי במידה שייקבע כי התנאי בר הפעלה, הוא יופעל כך שסכך כל תקופת המאסר שתוטל על הנאשם תהיה עד אחד עשר חודשים. בנוסף הופנה הנאשם לקבלת תסקיר של שירות המבחן, שכן קיימת חובת תסקיר בשל גילו.

2. גזר הדין שבמוקד המחלוקת ניתן בת"פ 1473/09 ובתיקים נוספים שצורפו. בית המשפט הטיל על הנאשם מאסר בפועל והפעיל מאסר על תנאי שהיה תלוי ועומד נגדו. בנוסף הוטלו על הנאשם מאסרים על תנאי בנוסח שלהלן:

"3. 4 חודשי מאסר על תנאי, למשך 3 שנים מיום שחרורו של הנאשם ממאסר, אם יבצע עבירות אלימות נגד הגוף מסוג עוון.

4. 8 חודשי מאסר על תנאי, למשך 3 שנים מיום שחרורו של הנאשם ממאסר, אם יבצע עבירות אלימות נגד הגוף מסוג פשע

"....

כאמור, בתיק שבפני הורשע הנאשם בעבירות איומים. השאלה בה נדרשת הכרעה היא האם הנוסח של "עבירות אלימות נגד הגוף" כולל גם עבירות אלימות. במידה שהתנאי חל, הרי שהוא חב הפעלה, כיון שהנאשם הורשע, כאמור, בשתי עבירות איומים.

3. ב"כ המאשימה הפנה, בין היתר, לע"פ (מחוזי תל אביב) 70043/02, דביט עמאד נגד מדינת ישראל, הקובע כי אלימות כוללת גם אלימות מילולית ולא רק אלימות פיזית. כמו כן הפנה לע"פ 5927/11,

אבנר הררי נגד מדינת ישראל, בו הופעל נגד הנאשם מאסר על תנאי על "עבירת אלימות נגד הגוף" בגין עבירה של קשירת קשר לביצוע פשע שעניינו פגיעה באדם אחר, שכן יש לראות את העבירה בראי של מהות העבירה שבגינה נקשר הקשר. כך לטענתו גם בעניינו, כאשר תכנו של הקשר היה לפגוע פגיעה פיזית בגופם של המתלוננים. התובע הפנה גם לסעיף 58 לחוק העונשין הקובע כי ברירת המחדל הסטטוטורית היא הפעלה של מכל תנאי באופן מצטבר, וביקש לעשות כך.

ב"כ הנאשם טען כי עבירות אלימות ככלל אכן כוללות גם אלימות מילולית. אולם בפסק הדין בו נקבע התנאי הוספה דרישה של "נגד הגוף", וזו אינה מתקיימת. הוא הפנה להגדרה המילולית של המילה אלימות במילון אבן שושן, המגדיר אלימות כ"שימוש בכח". לחלופין ביקש הסניגור כי גם אם יופעל התנאי הוא יופעל בחופף לעונש שנגזר על הנאשם בתיק זה.

4. בשורה של פסקי דין והחלטות שניתנו במהלך השנים נקבע בהקשר דומה של הפעלת מאסר על תנאי כי עבירות אלימות כוללות גם עבירה של איומים (ראו, לדוגמא, רע"פ 8188/09, שלומי דבורה נגד מדינת ישראל; רע"פ 9110/09, ג'באלי מאמון נגד מדינת ישראל; ע"פ (תא) 70043/02 הנ"ל. עם זאת, קיימת גם גישה לפיה הגדרת אלימות מחייבת קיומו של יסוד פיזי של הפעלת כח - ראו רע"פ 6352/12, מחמוד סעדה נגד מדינת ישראל, פסקה יב להחלטה). הסבר לפרשנות זו ניתן למצוא בדברי כב' השופט רובינשטיין בע"פ 6420/10, קלאודיו סלסנר נגד מדינת ישראל, בפסקה יח לפסק הדין: **"אלימות יכולה להיות פיסית ויכולה להיות מילולית. איום, על פניו, הוא אלימות מילולית - מי שכלפיו הופנו דברי האיום חש מצוקה וסכנה לחייו, לגופו או לרכושו"**.

אולם בעניינו, נוסח התנאי שנקבע לא כלל עבירות אלימות כלשהן, אלא על עבירות אלימות נגד הגוף. השאלה הנשאלת היא כיצד משפיע נוסח זה על תחולתו של התנאי.

5. פסק הדין המטיל מאסר על תנאי הוא טקסט שיש לפרשו על פי הללי הפרשנות הרגילים לפירושם של טקסטים משפטיים. בע"פ 6420/10 נקבע:

"בבוא בית המשפט לפרש פסק דין יעשה זאת 'על פי אותן אמות מידה וכללים לפיהם מתפרשים 'טקסטים' משפטיים אחרים. פסק דין הוא 'טקסט', ויש לפרשו על פי כללי הפרשנות הרגילים של טקסטים משפטיים... יש לפרש פסק דין בהתחשב בלשונו ובתכליתו. על תכלית פסק הדין יש ללמוד, בראש ובראשונה, מלשונו וכן ממקורות חיצוניים, כגון ההיסטוריה של ההלכה השיפוטית, המבנה הנורמטיבי הכללי ועקרונות היסוד של השיטה" (ע"פ 6420/10, קלאודיו סלסנר נגד מדינת ישראל, פסקה יב לפסק הדין, בעקבות בג"צ 3406/91, בבלי נגד היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד מה (1), 7).

6. פסק הדין שהטיל את התנאי לא הסתפק בהגדרה של עבירות אלימות באופן כללי, אלא נקט בלשון "אלימות נגד הגוף". אילו היתה הכוונה לעבירות אלימות באופן כללי, לא היה צורך בתוספת המילים נגד הגוף. כל פרשנות של טקסט, הן לשונית הן משפטית, מחייבת נקודת מוצא לפיה התוספת להגדרה נועדה להוסיף דבר מה, שאם לא כן לא היה צורך בה. ובעניינו, הגדרת התנאי מורה כי התנאי אינו חל על כל עבירת אלימות אלא רק על עבירת אלימות נגד הגוף. מה משמעותו של סייג זה?

אני סבורה שהדגשת הדרישה לאלימות נגד הגוף מצביעה על הכוונה לכלול בהגדרת התנאי עבירות שיש בהן פגיעה פיזית בגוף. האלימות נגד הגוף עומדת בניגוד לאלימות שאין בה פגיעה פיזית בגוף - אלימות מילולית (ואולי אף סוגים נוספים של אלימות שהוכרו בהקשרים אחרים, כגון אלימות כלכלית).

פגיעה כזאת לא התקיימה בענייננו, ועל כן אין בעבירת האיומים כדי להפעיל את התנאי.

7. תוצאה דומה מתקבלת גם בדרך אחרת: אחד מכללי הפרשנות שנקבעו מורה על פרשנות פסק הדין מהמבנה הנורמטיבי הכללי ועקרונות היסוד של השיטה (ראו פירוט של העקרונות בפסק הדין בעניין סלסנר לעיל, פסקה יב לפסק הדין). בהתאם לעיקרון זה ראוי לציון העובדה שעבירת האיומים המוגדרת בסעיף 192 לחוק העונשין אינה חוסה תחת כותרת של עבירות אלימות, העבירה ממוקמת בפרק ח' לחוק, שעניינו פגיעה בסדרי השלטון והחברה, בסימן ט' שעניינו בריונות ותקלות לציבור. "שכנותיה" של עבירת האיומים בחוק העונשין הן מצידה האחד עבירות של כניסה בכח והחזקה בכח של מקרקעין (סעיפים 190, 191 לחוק), ומצידה השני עבירות של שכרות, איסור מכירת משקאות משכרים לקטינים ומהומה ועלבון במקום ציבורי (סעיפים 193, 193א', 194 לחוק). מיקומה של עבירת האיומים מצביע, איפוא, על מעמדה כעבירה שעניינה מניעת פגיעה בסדרי השלטון ובסדר החברתי. אמנם היא פורשה בפסיקה כעבירת אלימות, כמפורט לעיל, אולם לא ניתן להרחיב פרשנות זו עוד ועוד, ולראות את עבירת האיומים ככוללת גם אלמנט של אלימות פיזית.

8. סוגיה נוספת שיש לתת עליה את הדעת נוגעת לשאלה אם ראוי לבחון את תוכן האיומים שהושמעו. ב"כ המאשימה הפנה לפסק הדין הנ"ל בעניין אבנר הררי, ממנו ביקש ללמוד כי לצורך הפעלת תנאי יש לראות את עבירת הקשר בראי של מהות העבירה שבגינה נקשר הקשר.

אני סבורה שההלכה שנקבעה בעניין הררי היא שאין להפעיל את התנאי בעניינו. שכן נקבע שם כי אין לגזור גזירה שווה מעבירת הניסיון שהיא עבירה נגזרת לעבירת הקשר שהיא עבירה העומדת בפני עצמה, וכי לא ניתן להפעיל מאסר על תנאי על עבירת אלימות נגד הגוף כאשר הנאשם הורשע בעבירה של קשירת קשר, גם אם מטרת הקשר היתה לבצע עבירת אלימות. שכן עבירת הקשר היא **"עבירה נפרדת, שביסודה ערך מוגן עצמאי ושהיסוד העובדתי שלה שונה בתכלית מהיסוד העובדתי שבעבירות אלימות. לפיכך לא ניתן היה להפעיל את העונש המותנה בגין הרשעתו של עידן בעבירה של קשירת קשר שעניינו פגיעה באדם... עידן לא הורשע בעבירה של אלימות נגד גופו של אדם ועבירת הקשר לא מקיימת את יסודותיה של עבירת התנאי, כלומר של עבירת אלימות, גם אם תוכן הקשר היה ביצועה של אלימות"** (סעיף 79 לפסק הדין).

9. דברים אלה יפים גם לענייננו. השאלה שיש לבחון היא האם עבירת האיומים כשלעצמה מהווה עבירת אלימות כלפי הגוף. אם התשובה שלאלה זו שלילית, לא ניתן להפעיל את התנאי רק בשל כך שתוכן האיומים שהושמעו היה כוונה לבצע מעשי אלימות. יתר על כן: מעמדה של עבירת האיומים עצמאי עוד יותר משל עבירת הקשר. שכן הכוונה לבצע עבירה אחרת הוא יסוד מיסודותיה של עבירת הקשר. ואילו עבירת האיומים עומדת בפני עצמה והאיסור שבה הוא על עצמם השמעת האיומים, ללא צורך בכוונה להוציאם לפועל.

10. לאור כל האמור אני סבורה שהמאסר המותנה שהוטל על הנאשם בת"פ 1473/09 אינו חל בענייננו. בהתאם להסדר הטיעון בין הצדדים, אותו מצאתי סביר והולם, ולאחר שעייתי בתסקיר שהוגש, אני דנה את הנאשם לעונשים אלו:

1. מאסר בפועל למשך שמונה חודשים החל ממעצרו של הנאשם ביום 24.4.15.
2. מאסר על תנאי לארבעה חודשים למשך שלוש שנים על כל עבירת אלימות שהיא פשע וכן על עבירה של איומים.

ניתן היום, י"ב כסלו תשע"ו, 24 נובמבר 2015, בנוכחות הצדדים.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי בירושלים תוך 45 יום.